

This entry is part 1 of 3 in the series **Edred Thorsson - Jak býti pohanem**

Edred Thorsson - Jak býti pohanem

Edred Thorsson (Stephen Edred Flowers): Jak býti pohanem: metodologie pro revival tradičních systémů, část 1

Edred Thorsson (Stephen Edred Flowers): Jak býti pohanem: metodologie pro revival tradičních systémů, část 2

Edred Thorsson (Stephen Edred Flowers): Jak býti pohanem: metodologie pro revival tradičních systémů, část 3

Následující studie vychází z přednášky pronesené k Pagan Student Alliance na University of Texas v Austinu 22. listopadu 1991 a je věnována památce Ódinova hodino Edwina Wadea, který zemřel tohoto dne roku 1989.

Přišel jsem pohovořit o tom, jak být pohanem v dnešním světě. To, co představím, bude použitelné z dvojího hlediska. Za prvé to poskytne model pro racionálně intuitivní „rekonstrukci“ nebo revival pohanských náboženství, nebo lépe řečeno kulturních hodnotových systémů. Za druhé to také může sloužit coby svého druhu „uživatelský manuál“ pro takové systémy. Jelikož jsme pravidelně zaplavováni marketingem těchto systémů, myslím, že přišel čas podívat se na to, jak bychom k nim měli přistupovat.

Téma kultury je často přehlíženo. Je tomu tak proto, že je zde obecně jen nejasné pochopení toho, co všechno tento pojem znamená. Když hovoříme o kultuře, můžeme tento pojem smysluplně rozdělit na čtyři složky, jejichž spojením získáme opravdový obraz jakékoliv historické společnosti, dávné i současné. Jsou to:

Téma kultury je často přehlíženo. Je tomu tak proto, že je zde obecně jen nejasné pochopení toho, co všechno tento pojem znamená. Když hovoříme o kultuře, můžeme tento pojem smysluplně rozdělit na čtyři složky, jejichž spojením získáme opravdový obraz jakékoliv historické společnosti, dávné i současné. Jsou to:

- 1) etnická kultura
- 2) etická kultura
- 3) hmotná kultura
- 4) jazyková kultura

Všechny tyto druhy kultury mají co dočinění s nějakým druhem mezilidského styku. Lidé jsou kulturní zvířata. k přežití potřebují intelektuálně a vědomě absorbovat ohromné množství kulturních dat. Schopnost vytvářet kulturu a absorbovat její obsah je jedna z věcí, které nás odlišují od „jiných“ zvířat. (Což je jiným způsobem řečeno to, že nás činí jinými, než jsou zvířata).

Etnická kultura je realita čistě fyzická. má co dočinění s reprodukcí karpální – tedy tělesné – lidské reality, tedy fyzických těl skrze sexuální kontakt. Dá se říci, že to je „rasová kultura“ lidu. Musí se s ní samozřejmě počítat v jakémkoliv holistickém pojetí kultury. Když se podíváme na dnešní svět, vidíme kultury, jako je Japonsko, které má téměř zcela homogenní etnickou kulturu. to se také odráží v dalších aspektech japonské kultury, což se dá očekávat. Jde o skutečný národ (nation) v původním slova smyslu (národ), tj. lidu sdílejícího stejný původ („zrození“, viz latinské „natio“). Na druhé straně spektra jsou USA, které nejsou skutečným národem, ale spíše pouze mnohonárodnostním státem.

Etická kultura je nejkomplexnějším druhem kultury. Dotýká se všech ostatních typů a je tím, co většina lidí rozumí pod pojmem „kultura“. má co do činění se vším, co je obsaženo a vytvářeno v myslích lidí té dané kultury. Obsahuje vše od náboženství po politické ideologie, literární tradice a ekonomické systémy.

Etická kultura je kolektivní ideologií či duchovním systémem společnosti. Hmotná kultura na druhou stranu sestává ze všech hmotných objektů uměle vytvořených. Jde o umělé projekce obsahů mysli (tedy etické kultury) do fyzického světa. Často známe danou historickou kulturu pouze díky artefaktům (objektům hmotné kultury) z archeologických nálezů. to je například případ Staroevropanů, před-indoevropského lidu nejzápadnějšího výběžku Eurasie.

A konečně jazyková kultura je jazyk, kterým lid hovoří a (skrže) který chápe (svět). je velmi úzce spojena s etickou kulturou, neboť obzvláště v případě minulých kultur můžeme odhadnout, co asi bylo obsahem mysli jejích členů (tedy etickou kulturou) v zásadě jen díky jazykovým záznamům.

Důležité jsou také faktory hmotné kultury, neboť jsou to často pouze fyzické záznamy jazykových dat, které nám umožňují poznat myšlenky lidí z minulosti tak přímo, jak jen to je možné – skrze konkrétní svitky, papyry, zápisy, knihy atd. Takto k nám hovoří přímo a jasně skrze čas a takto jim musíme naslouchat, chceme-li si být hlasem minulosti jistí.

O co se zajímá většina pohanů, je revival dávných kultur. Rádi se v myšlenkách a představách vrací do časů, kdy kulturní celek byl holistický, kdy můžeme hovořit (abychom uvedli nějaký příklad) o germánské kultuře jako o celku: o germánském lidu, germánském náboženství, germánském umění a germánském jazyku jako o organickém celku. Může-li být tento pocit celosti znovu získán, může to mít pozitivní dopad na jedince i kulturu, ke které náleží, zhojením pocitu odcizení, který je způsoben ztrátou této celosti.

Je to vznešená snaha. Ale je také těžké ji správně a spolehlivě zvládnout s minimem subjektivní předpojatosti. Doufám, že má prezentace přispěje k ustavení metody, jak na to.

„Nepohanské hnutí“ oplývá subjektivismem. Lidé rekonstruují „minulost“ podle svých vlastních potřeb, přání a předsudků. Neopohanství je často spíše než náboženskou cestou systémem pro validaci nebo ospravedlnění subjektivních předpojatostí. Někdy je výsledkem těchto subjektivismů efektivní a někdy též i půvabný myšlenkový a praktický systém – příkladem budiž původní forma gardnerovského čarodějnictví. Ale tak či onak jejich základ leží v subjektivních potřebách a předsudcích svých tvůrců. To, co já navrhuji, je vyvinutí objektivní, racionální základny pro systém, ze kterého mohou být rozvinuty spolehlivější a efektivnější systémy.

Asi před dvěma tisíci lety, když někdo zmínil „pohanskou vědu“ nebo „pohanské myšlení“ (aby jej odlišil od „křesťanského myšlení“), implikovalo to, že zde byl racionální základ nikoliv základ iracionální, „zjevený“. Jak moc se to od té doby změnilo! Rád bych znovu viděl návrat k pohanskému racionalismu, aby, když slyšíme slovo „pohanský“, nevyvolávalo asociace praštěných blouznivců, ale bylo naopak spojováno s jasným, nicméně inspirovaným myšlením.

Jedním z velkých pohanských myslitelů byl řecký filosof Platón. Jeho systém pocházel téměř zcela z domácí filosofické tradice, ačkoliv pro větší prestiž často vymýšlel mýty o exotičtějších zdrojích svého myšlení. Řecký, stejně jako indický, idealismus jsou odvozeny ze stejné indoevropské ideologie. v tomto kontextu je idealismus předpoklad existence reálnějšího, stálejšího světa za tímto světem, který je jeho stínem či odrazem. pro tradicionalistu je to svět bohů a zákonů za nimi, kterým také oni podléhají. pro Platóna a indické filosofy bráhman a upanišad je onen svět „zá-svět“ naplněn neosobními prvotními principy či formami (eidos) nebo chceteli archetypy.

Pokud je tento svět odrazem či stínem ideálního světa (tj. „světa idejí“), a pokud můžeme zvědět zákony a principy vytváření těchto odrazů či stínů, pak máme možnost objevit pravdu o světě skrytém za našimi smysly. Ukážeme si, že způsob, jak tuto pravdu objevit, je proces racionálně-intuitivního poznávání objektů za dosahem našich smyslů. Začneme s tím, co můžeme racionálně vědět, signifikantně toto poznání zdokonalíme, a potom intuitivně skočíme (přičemž používáme objektivní vědění jako skokanský můstek) do světa za (pouhým) racionálním. Problém s dnešním pohanským myšlením je ten, že je zde spousta toho „skákáni“, ale skokanský můstek je takřkajíc z korku.

Platón rozlišoval 4 úrovně nebo druhy vědění:

1. Domněnky a dohady (eikasia) lze vůbec těžko počítat jako „vědění“. Nikdo by tímto způsobem „myslet“ neměl, ačkoliv všichni tak občas činíme – a většina lidí tak „myslí“ nejčastěji. Tento druh vědění není založen na ničem, kromě totálně subjektivní „evidence“ či ještě hůře subjektivní „evidence“ druhých. Tito lidé neznají nic než stíny pravých skutečností.

2. Víra (pistis) je důvěra v platnost věcí, která vyplývá z autoritativních zdrojů. v tradiční společnosti jsou tyto autoritativní zdroje snadno identifikovatelné – kněží a kněžky etnických božstev, kmenoví staršinové atd. v našem postmoderním světě je mnohem těžší tyto autority spolehlivě určit. Pokud nic jiného, pak by tato studie měla být alespoň v tomto směru

nápomocná. na tomto stupni poznání člověk zná pravé skutečnosti, ale co se praxe – když má co dočinění se skutečnostmi za smyslovým světem – týče, pak může pouze následovat jisté pokyny (které mu dávají právě tradiční zdroje).

Sem náleží to, co obecně považujeme za „náboženství“ –správné konání rituálů atd. je to úroveň, na které je valná většina lidí spokojena. Co se zdravé společnosti týče, je to také úroveň, na které by většina lidí měla být spokojená. Za ní leží oblast duchovní námahy a obtíží.

3. Logiku od víry odděluje propast. Napětí mezi těmito dvěma póly je v moderní době docela patrné. Logika nebo racionální myšlení (dianoia) je vědění, které bychom dnes označili za „vědecké“. je v zásadě postaveno na datech, která jsou založena na matematice. Jak jsme v moderním světě zjistili, „znát od něčeho čísla“ znamená většinou moci s danou věcí manipulovat či ji měnit. Můžeme ji kontrolovat, ovládat, protože jsme ji kvantifikovali. Sem bychom dnes přiřadili všechny vědy a disciplíny vyučované na našich školách a univerzitách. University jsou chrámy Dianoe nebo-li myšlení. Dnes se zdá, že důvěryhodné vědění zde končí. Dále leží jen slátaniny a „uforie“. Ale v pohanských dobách tomu tak nebyvalo.

4. Racionální intuice (poesis) je nejvyšší druh vědění. Ale nemůžeme z víry rovnou skočit k racionální intuici – musíme projít skrze dianoiu. Aby mysl spolehlivým způsobem poznávala, je nutný dlouhý výcvik v oblasti objektivní vědy (jakéhokoliv druhu). Potom, když se mysl zaměří na více „duchovní“ záležitosti, získá vědění, které je nejvýše spolehlivé nebo-li reálné. Již dávno nemáme tradiční školy, které by pro tento druh poznání poskytovaly výcvik. Všechny školy, které dnes existují v kulturách evropského původu, jsou nové školy. Otázkou se tak stává kvalita, nikoliv „legitimita authority“.

Toto rozdělení stupňů vědění a naše pojednání o pohanských základech poznání obecně jsme zde prezentovali, abychom poskytli kontext pro naše další pojednání. Jde o to, že „rekonstrukce“ celých kulturních systémů musí být (alespoň dle nejlepšího pohanského vědomí a svědomí) založena na objektivních kritériích a datech, ale zároveň to musí být záležitost činů a ne pouhého planého teoretizování. Vědění se stává reálným pouze skrze užití teorie v praxi. Ty nejdůležitější věci se můžeme naučit pouze praxí.

Jak to, že dnes umíme vyslat člověka na Měsíc nebo sestrojít atomové bomby, které mohou zničit svět (což dokazuje, že jsme vskutku bohové této planety), ale jako lidský druh nevíme o nejhlubších lidských problémech Lásky, Pravdy, Spravedlnosti apod. o nic víc než starý dobrý Platón? „Pokrok můžeme jasně vidět v oblasti technologie, protože tento druh vědění (technické vědění) lze předávat v rámci systému idejí od jedné osoby ke druhé, z jedné generace na tu další. Žádná osoba, žádná generace tak nemusí „znovuvynalézat kolo“. Ale když přijde na ty věci, které nelze předat od osoby k osobě, každý musí znovuvynalézat své vlastní kolo. Ale nestačí jakékoliv kolo. Musí to být to pravé kolo. a právě o tom je iniciace. to vše ukazuje na metody, které používali filosofové a které pouze mohou studenta uvést ke zdroji poznání. Učitel nemůže toto vědění předat, pouze vytvořit podmínky, ve kterých jej může přijmout bdělá mysl studentova.

Přednáška Stephena Edreda Flowerse (Edreda Thorssona), ředitele Woodharrow Institute of

Edred Thorsson (Stephen Edred Flowers): Jak býti pohanem:
metodologie pro revival tradičních systémů, část 1 | 5

Germanic Studies byla publikována v Sauló, magazínu pro indoevropskou tradici. Překlad – Dalreiks.

Series Navigation

Edred Thorsson (Stephen Edred Flowers): Jak býti pohanem: metodologie pro revival
tradičních systémů, část 2 >>